

Tjänsteutlåtande

Till Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Tobias Isaksson

Datum: 2024-04-16

Diarienummer: KS 2024/0112

Samråd för utökad tillstånd till bergtäkt vid Gillinge i Vallentuna kommun

Sammanfattning

Veidekke Industri AB planerar att söka tillstånd för utökad verksamhet vid Gillinge bergtäkt i Vallentuna kommun och genomför ett samråd inför ansökan i syfte att informera om planerad verksamhet och inhämta synpunkter, samt ge förslag på avgränsningar till miljökonsekvensbeskrivningen. Den planerade verksamheten är en utökning av befintlig verksamhet med tillstånd till år 2034, och avser bland annat större uttag av berg och ökade mängder för masshantering. Österåkers kommun ser ett behov av fortsatta utredningar för att komplettera samrådsunderlaget och ställer sig negativa till ansökan om utökad verksamhet med hänsyn till konsekvenser för trafiksituationen, naturvärden och framtida utveckling av Rosenkälla-området.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2024-04-10 som kommunens remissvar avseende samråd för utökad tillstånd till bergtäkt vid Gillinge i Vallentuna kommun.

Bakgrund

Österåkers kommun tog den 16 februari 2024 emot information om samråd inför ansökan om utökad tillstånd i Gillinge bergtäkt på fastigheten Össeby-Väsby 3:1 i Vallentuna kommun. Veidekke Industri AB är verksamhetsutövare. Syftet med samrådet är att informera om den planerade verksamheten och inhämta synpunkter innan ansökan lämnas in. Det som förs fram i samrådet utgör underlag för bedömning av utredningsbehov och avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Ansökan om tillstånd planeras att lämnas in till mark- och miljödomstolen runt årsskiftet 2024–2025 enligt nuvarande tidplan.

Verksamhet med bergtäkt och krossverksamhet har bedrivits på platsen sedan 2007. Nuvarande tillstånd gäller fram till och med 2034. Nuvarande verksamhet omfattar bergtäkt, krossning och sortering, masshantering, betong- och asfalttillvekning samt vattenverksamhet för bortledning av grundvatten och avsänkning av grundvattennivån. Den planerade verksamheten omfattar tillkommande verksamheter i form av tillverkning av anläggningsjord, återvinning av massor genom jordtvätt, återvinning av trädgårdsavfall, behandling av sulfidhaltiga massor, deponering av inert avfall samt lägesjustering av dike.

Planerad utökning av verksamhetsområdet kommer att ske mot öster och söder. Det befintliga verksamhetsområdet uppgår till 496 000 m² och det planerade verksamhetsområdet kommer att uppgå till 980 000 m², vilket är utökning med 484 000 m² som i nuläget består av skogsmark. Verksamhetsområdet är beläget cirka 500 m från Stava i Österåkers kommun.

Förvaltningens slutsatser

Österåkers kommun har tillfrågats i samråd kring tidigare utökningar av bergtäktverksamhet på Össeby-Väsby 3:1. Nedan beskrivs sammanfattat de större synpunkterna förvaltningen har på den aktuella remissen.

Ärendet hanterats även inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN-2024-264-427) utifrån deras roll som tillsynsmyndighet. Tjänsteutlåtandet från miljö- och hälsoskyddsavdelningen samt protokoll från Miljö- och hälsoskyddsnämnden biläggs detta ärende (bilaga 3 och 4). Detta ska läsas som kompletterande till detta ärende då det besvarar ett antal andra viktiga aspekter.

Underlaget nämner kort att utökandet av takten är nödvändig för att kunna möta den kraftiga efterfrågan i regionen på de tjänster som verksamheten erbjuder. Förvaltningen efterfrågar ett utvecklat resonemang kring detta utifrån regionens behov av massor på sikt, bl.a. i relation till de eventuella massor som kan tänkas uppstå genom den utveckling som planeras i Österåker och i angränsande kommuner, samt i relation till upptagningsförmågan hos liknande verksamheter i regionen och närområdet.

Planförhållanden

Österåkers kommun har långt framskridna planer för utveckling av handel och verksamheter inom området som gränsar till bergtäckten. Det finns redan en detaljplan, Rosenkälla Öst etapp 1, antagen den 1 september 2014. Syftet med detaljplanen är just att möjliggöra utveckling av ett nytt handels- och verksamhetsområde med centrum, handel, kontor och upplevelser. Den planerade utvecklingen redovisas i planprogrammet för Rosenkälla (2007), samt i den aktuella översiktsplanen (2018) och fastställs i det framtagna förslaget till planeringsstrategi (inkl. uppföljning av ÖP, beslutad i KS 2024-03-25 §, och som ska behandlas i Kommunfullmäktige i april). Området är prioriterat för att möta behovet av verksamhetsyta i kommunen, samt utvecklingen av fler lokala arbetsplatser. Motsvarande typ av utveckling planeras också på Vallentunas sida om E18 och är en del i nordostkommunerans gemensamma vision för fler bostäder och arbetsplatser. Under avsnitt 3 *Planförhållanden* i samrådsunderlaget redovisas endast Vallentuna kommuns del, men står ingenting om Österåkers kommuns sida.

Transporter

Trafikverket har tidigare gjort en åtgärdsvalsstudie ”Förbättrad tillgänglighet i stråket Häggvik – Rosenkälla”, arbetet pågick mellan 2019–2021. Studien visade på att det råder kapacitetsbrist på Norrortsleden som bedöms förvärras när förbifart Stockholm öppnar. 2023 presenterades ”Fördjupad utredning i ÅVS för förbättrad tillgänglighet i stråket Häggvik – Rosenkälla”. Kommunen såg i sitt samrådsyttrande positivt på att åtgärder föreslogs men bedömde att dessa inte kommer att vara tillräckliga för att lösa kapacitetsproblematiken.

Det framgår av samrådsunderlaget att den planerade utökningen av verksamheten

innebär en betydande ökning av antalet transporter. Transporterna kommer att ske via trafikplats Rosenkälla och där med öka trycket på den redan tungt belastade Gillingerondellen. Samrådsunderlaget beskriver endast antal förväntade transporter men tar inte upp eventuella konsekvenser på vägnätet. Det är även anmärkningsvärt att underlaget redovisar hur många transporter det möjliggörs för men argumenterar sedan för att det inte nödvändigtvis behöver tas höjd för så många. Kommunen anser att underlaget saknar en bredare analys av transportfrågorna, speciellt kring konsekvenser av den utökade verksamheten på trafiken för boende i Österåker samt det planerade handels- och verksamhetsområdet. I relation till den utveckling kommunen står inför, med en förväntad kraftig tillväxt, tillsammans med den redan rådande kapacitetsbristen kan föreslagen utökning av verksamheten inte anses vara lämplig ur transporthänsyn.

Naturvärden och grönstruktur

Rapporten ”Ekologiskt känsliga områden i Österåkers kommun” (sept 2017) utgör en komplettering och fördjupning av Österåker kommuns översiktsplan, i syfte att urskilja och beskriva ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) enligt miljöbalkens definitioner. Utredningen pekar ut att Långsjön vid Stava är ett ESKO. Miljöbalkens 3 kap 3 § anger att mark och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Underlaget behöver presentera tydligare vilken eventuell påverkan verksamheten kan ha på Långsjön som ligger förhållandevis nära verksamhetsområdet

En spridningsanalys utförd i Österåkers kommun (Ekologigruppen AB, 2020) visar att det aktuella området berörs av spridningskorridorer för Talltita (relaterad till äldre barrskog) och Reliktbock (relaterad till äldre solbelyst tall). Detta är fokusarter som kan kopplas till en viss naturtyp som kan användas som en indikator på att det finns tillräckliga kvaliteter i landskapet för att arter med krav på sådana livsmiljöer ska kunna ha ett livskraftigt bestånd. Den planerade verksamheten riskerar att påverka utpekade biotoper/livsmiljöer.

Området öster om Ullnasjön och söder om Stava är en del av de gröna kilarna i den regionala grönstrukturen runt Stockholm. Dessa är skyddsvärda för både friluftsliv och naturvärden. Ljudliga och skrymmande verksamheter kan påverka värdena i den gröna kilen. I det aktuella området finns det en svag länk kopplat till väg 276. Svaga länkar är partier som är extra angelägna att skydda och bevara för att säkra kilens sammanhängande område. Då de gröna kilarna utgör starka värden för hela Stockholmsregionen bör stor hänsyn därför tas till dessa. En utökad verksamhet av tälkten riskerar att påverka den redan ansträngda svaga länken ytterligare.

Sammanfattningsvis redovisar samrådsunderlaget endast påverkan på nuvarande bebyggelse och tar inte hänsyn till framtida utveckling inom Österåkers kommun. Förvaltningen ser ett stort behov av kompletterande och fördjupande utredningar inom flertalet ämnesområden i samrådsunderlaget. Förvaltningen ställer sig negativ till en utökning av verksamheten i enlighet med ansökan och bedömer att stora risker föreligger när det gäller påverkan på omkringliggande områden ur både ett regionalt och kommunalt perspektiv (avseende bl.a. möjlighet att tillskapa fler arbetstillfällen, påverkan på gröna kilarna och andra naturvärden, samt trafikkapaciteten m.m.).

Bilagor

1. Information och samråd – utökat tillstånd för Gillinge bergtäkt, daterat 2024-02-16

2. Samrådsunderlag Gillinge bergtäkt, daterat 2024-02-08
3. MHN-2024-264-427 Tjänsteutlåtande - Beslut om att lämna synpunkter inom samrådet för utökat tillstånd till bergtäkt vid Gillinge i Vallentuna kommun
4. Protokoll från Miljö- och hälsoskyddsnämnden - Beslut om att lämna synpunkter inom samrådet för utökat tillstånd till bergtäkt vid Gillinge i Vallentuna kommun, daterat 2024-04-16

Charlotta Sangregorio
Samhällsbyggnadsdirektör

Charlotte Andreev
Strategisk planeringschef

Denna handling har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrift

Expedieras:

Cecilia Möne, Sweco, Box 1733, 751 47 Uppsala, via e-post cecilia.mone@sweco.se

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda

Signerad av: Charlotta Sangregorio, Samhällsbyggnadsdirektör

Datum: 2024-04-16 20:09 +02:00